

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Band: 27 (1913)

Artikel: El reginavel della flora
Autor: Muoth, Eduard
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-189611>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

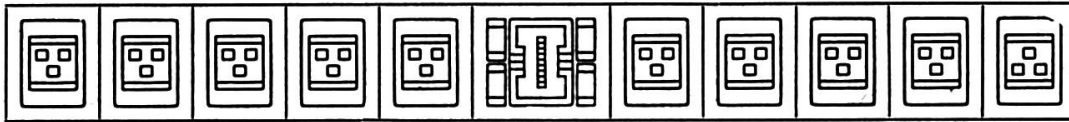
L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 06.10.2024

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

EL REGINAVEL DELLA FLORA

DA

EDUARD MUOTH.

III.

Til festiv.

A.

Trombettas e staffettas,
Emprems Confederai ...

1.

La glisch davos la pézza
En terlischur flammègia,
La sia spada gézza,
Cun quella viv camègia.

2.

Roschadas animadas
Comparan sils rampars,
Smanond en fiug las spadas;
Il camp dil tschiel vegn clars.

3.

Atras la ner' armada
Schluettan las sgarschurs,
Pertgei ei tumentada
Dal fiug dellas aururs.

4.

Entscheiva fugia spèrta,
En fuola ferm secatscha;
Il dî vegn uss all'èrta
Cun sia clara fatscha.

5.

Cû il siu égl sesarva,
Lû nescha mar de glisch;
Sur pézzas rocla l'alva
Scô spéma della glisch.

6.

Il firmament d'azur
Spuènta las rubaglias;
Ei dubla la splendur
Suentar las stiraglias.

7.

Destada ei la tiara,
Terlischa en rugada,
La rî cun fatscha clara
Fagend la selavada.

8.

Puspei ei daventada
La matta de splendur,
Cun niev tschupî ornada,
Vengonza de honor.

9.

Diamants en miriadas
Surtilan siu vestgiu
Che dat spir solegliadas
Sc'in firmament steliu.

10.

Spusa elegida,
Ornada cun anials,
Spusa beinvegnida,
Tgiemblada cun tschupials.

11.

Sur quels scô valutader
Ei mess in aurifex
Che ei in fin derschader,
Striûn de artifex.

12.

Tgî ei il nies expert,
Clomaus per valutar?

Il nies *aviul* perdert,
A tuttas flurs in frar.

13.

El ei in spezialist
Cun studis fétg profunds,
Celeber farmacist,
Ils ses receipts ein buns.

14.

Adina sî marvègl
Per far la toilette,
Selava el solègl
E suna clarinetta.

15.

„Haissa! ô spaduns!
Oz ei in dî per nus!
Vegnî ord ils arcuns!
Oz ei in dî splendidus!

16.

Il tshiel ei oz da luna,
Aviert ha tuts barcuns,
Oz ei rugada buna,
Nus oz vegnin rehuns!

17.

Haissa! ô spaduns!
Oz mein nus en campagna
Per beiber vins schî buns!
O tiara de cucagna!

18.

Ils nos amitgs pussents
Oz arvan ils bazars,
Lur magasins flurents,
A nus schî dultschs e cars!

19.

Lur paviglions festivs
Bugen nus visitein,
Quels ein a nus parvis,
Beai nus daventein.

20.

Els porschan vin d'honor
 En calischs de cristal,
 Mâ nus turnein a flur
 Puspei il dî natal.

21.

Haissa! ô spaduns!
 Oz vegni aunc fétg viv!
 Oz mein nus a sparuns,
 Oz ei il dî festiv!

22.

Oz tegnan *til festiv*
 Ils gronds dil reginavel,
 Els fan in tentativ,
 Qual seî il plî capavel.

23.

Er nus han envidau,
 Pertgei — han els saviu!
 Sch'els vessen emblidau,
 Els vessen encorschiu!

24.

En lur tîl festiv
 Nus mein scô Zeppelin;
 Perquei vegn il plî viv
 Gest lû cû *nus* vegnin!

25.

En gronda compagnia
 Marschein, tenend la lontscha,
 Sunein en harmonia,
 Fagend egl ault ballontscha.

26.

Scô Indianers dein
 La nossa *fantasia*,
 Famus nus manuvrein
 En tun de simfonia.

27.

Haissa! ô spaduns!
 Ei uras de marschar!

Sì cun ils sparuns!
Nus lein uss cavalcar!“

28.

Ed uss in regiment
Fa resonar trombettas,
Uss vegn en moviment
Armada de staffettas.

* * *

29.

Veseis leu sper il Rhein,
Da mintga vart la riva,
Leu sper il vitg Surrhein,
Veseis tgei veta viva!

30.

Entgins Confederai
Leu tegnan bien cussègl,
Discus seradunai
Sil post ein da marvègl

31.

Già il Favrer mintgin
Pinau ha alvas tschuttas,
Il Mars fan lû cumin,
Cû arver las capluttas.

32.

Han priu il lur quartier
Sper l'aua tier igl ogn,
Ch'ins seigi prest vitier,
Sch'ins prender vul in bogn.

33.

Mirei, cò 'ls seraghegian!
Tut ei allèrt e viv;
Pilver, els secavegian
Per arver tìl festiv.

34.

En lur empremas rietschas
Va tut en verda seida,

Da *purpur* ein capetschas
Ord mervigliusa teila.*

35.

Strameinan las capétschas
E fan s'alzar fimèra,
Ei vegn sittau en riétschas,
Mâ senza far canèra.

36.

Uss vegnan verdus strolis
Che fan scô fussen jasters,
Seglî ein ord ils monis,
Els han venal canasters.

37.

Suenter quels sbargattan
Vegliettas fétg falombras,
Adatg in tribel dattan
De buca rumper combas.

38.

Auters cuntercomi
Las rumpan dabugen,
Mussond cont spèrt ei vomì
Tier els cul lugar en.

39.

Els catschan ge el tratsch
La torta rutta, sècca,
Mâ spèrt cresch'ô in bratsch
Che dat puspei la tècca.

40.

Uss vegn il til historic
Dapî ils temps plî véglis;
El ha contegn simbolic,
Humor fâ leghers séglis.

41.

Cheu vegn cun faultsch la mort
Sin sia nav Charon,

---

* *Salix*: salisch, Weide
purpurea, L.
viminalis, Korbweide
fragilis.

En sia trésta sort
La punt digl Acheron.

42.

Cheu aud' ins il barlot,
Serraus dadens il bést,
Seglend en stuorn galop
Cun in lament zun trést.

43.

Scalcroгна tscheu macorta
E scarpa tut vilada
Dal salisch ina torta,
Per giu scurlar rugada.

44.

Anètg vegn la rugada
Tut alva scô la frina,
Essend durond scurlada
Midada en purgina.

45.

Vargai ein ils pagauns
Cun lur stgiras détgas;
Uss vegnan ils cristgauns
Cun tut plî bunas métgas.

46.

Davont va *Salischtrést**
Cun roma tut manada,
Storschida viers il bést,
Scô fuss cun neiv cargada.

47.

O salisch! dî a nus
Raschun della muncada;
Pertgei aschî discus
Adin' en malencurada?

48.

Udis? cô'l salisch schèma:
„Vus leis saver miu fatg?
De confessar hai tèma,
Sin mei schai grond malfatg!

---

* *Salix babylonica*, L. Trauerweide.

49.

L'olmetta ei cargada
 En mei cun quolpa grèva,
 Sin mei ei seartada
 La paupra mumma Eva.

50.

Da cheu per mei naschida
 Zun trésta ei sventira;
 El' ei sur mei vegnida
 Cun ina sort schî dira!

51.

Pilatus, il derschader
 Figuras fétg macortas
 Ha fatg cun il Salvader,
 Fagend vegnir per tortas.

52.

Nus plontas senuspevan
 De talas gli furnir,
 Larmas nus spondevan,
 Negin lev' obedir.

53.

Cheu — o tresta sort!
 Ins ha sin mei mirau —
 Jeu hai clamau la mort —
 Mâ ins ha mei sforzau!

54.

Sforzau de tormentar
 Divina innocenza!
 Da lû navent plirar
 Stô jeu per penitenza.

55.

En dolor profunda
 Jeu storschel il miu bést,
 Plirau hai mai avunda,
 Jeu sun il *Salischtrest*."

56.

Suenter salischtrest
 Van auters plî da luna,

Pertgei il salischtrest
Ha implorau fortuna.

57.

Rugada della grazia
Sil salisch ei curdada,
Aschia la disgrazia
Vegnid' ei bandischada.

58.

Perquei uss vegn in miedi,
Senumna Medicin,
En maun tegn in remiedi
Che num ha *Salicin*.

59.

El nèscha dalla scorza
De giuvna frastgasalisch,
La nauscha febra sforza,
Mâ ei in pètter calisch.

60.

Savens il pètter cloma
Quei ch'ei dultsch davér,
Savens ei ina flomma
Che zeivra aur dal fier.

61.

Ed uss ein tuts vargai.
Sur els ils Zeppelins,
Dals quals ein compagnai,
Van encurrend ils mins.

62.

Ils mins, las lomas tschuttas
Bugen van els a tunder,
Sedrovan cun manuttas
E vegnan mai ordlunder.

63.

Cû 'ls vegnan ô semèglian
Davér als muliners,
La frina bein cavèglian
A casa en murters.

64.

La frinasalisch laudan
 Cun nota „*superfin*“,
 Els vegnan scô ch'els audan
 Ch'aviert ei il mulin. —

* * *

65.

Mirei uss, tgei spettachels!
 Ils *triembels*, pigns e gronds,
 Leu vegnan scô orachels,
 Uronts e scuttinonts.

66.

Lur liaung' ei mai unfisa,
 Lur bucca maina dola,
 Els han uss quella disa,
 Far ir trasô la mola!

67.

Forsa han sin rucca
 La cûa d'in comèt!
 La vusch bugen ballucca
 All'asna dil profèt!

68.

Silmeinz ei ge constat
 Che vegnan damas grondas
 Che van cun majestat,
 Scô tribel loschas ondas.

69.

Loschas scô pivuns
 E marschan en parada
 A pèr cun ils straduns,
 Ad ault va lur sgolada.

70.

Senumnan Africanas,*
 Sescrivan Piramidas,
 Mâ uss ein Italianas
 Neu sur las alps vegnidas.

---

* *Populus pyramidalis*, italica, L.
 Aleen-Pappel.
 P. alba, Silberp.
 P. nigra, Schwarzpappel.

71.

Suondan plî tschentadas
 Matronas personidas,
 Che vegnan nominadas
 Tenor scô ein vestgidas.

72.

Van ils cavèls en grisch,
 Lû vein nus l'*Argentessa*;
 Sche stgira la cadisch,
 Lû vein nus spèrt *Negressa*.

73.

Tut en verd vestgidas
 — Perfin han verdas rintgas — *
 Ein ellas oz vegnidadas
 Per culs signurs far printgas.

74.

Als *signurs* dil triembel
 Autra plai colur;
 Curclai ein tut a tgiembel
 Cun tschuttas de purpur.

75.

En agen tener-casa
 Els pèndan las vanauns,
 Perquei han mai ujara
 En casa cun dunnauns!

76.

Dilrest ein beinperina
 E vivan en carezia
 Che mai vegn da ruina,
 Che salva la rihezia.

77.

Els han buns serviturs
 Che portan quater alas,
 Che fan bia melli turs,
 Ell'aria mond en palas.

---

* Fluriziun feminina ha bardagliuns *verds*, masculina *cotschens*.

78.

Cavaliers galants
 Ord veglia schlatta nobla,
 Fideivels adjutants,
 Staffèttas, scô ins drova.

79.

Aschia la natira
 Lubescha la spartgida,
 Mâ ella èra mira
 Ch'ei detti revegnida. —

80.

Mâ uss daplî per via
 — Alzei il tgau, mirei —
 Vegn gruppa d'industria,
 Pulit ranschâu eis ei.

81.

Saconts per creschentar
 A triembel la schnavur,
 Sforzau han el de dar
 La pial per far colur.

82.

La launa sia filan
 Lû auters en cadisch,
 Palégna-lieur en tilan
 Per far vegnir plî grisch.

83.

Uss vegnan umenètt
 Che han termentas barbas,
 Els portan canastretts,
 Van encurrend lur jarvas.

84.

Sils triembels spèrt seruschnan
 E sèsan sin ils stumbels,
 Ensemen biars semuschnan,
 Enquèran giu ils brumbels.

85.

Cû empleniu els han
 Canasters sî a tgiembel,

Cun grond adatg els fan
Il lur retuorn dal triembel.

86.

Ils brumbels els uss smaccan,
En schunscha fan buglir,
Ditg sul burniu tschuâtan
Bien étg per far vegnir.

87.

Fan alla fin passar
Quel tras in fin lenziel
E lû laîn daguttar,
Schalar en in pign priel.

88.

Ei verda la colur,
Simbol della speranza,
In balsam en odur,
A plagas mitigonza. —

89.

Uss atenziun figei!
La vegn la mitologia;
Vegnî ed explichei
Quella *triembellogia*.

90.

Cheu vegnan ensacontas
Che ston trasô bargir;
Tgi ein las lamentontas?
Lur num sas eruir?

91.

De Hélios las féglas
Che bragian per lur frar,
Bargend sefan tut véglas,
Mai calan de larmar.

92.

En triembels convertidas
Aunc bragian per Phaeton,
Lur larmas endiridas
Daventan electron.*

---

* Ovid, Met.

93.

Il til de nossa triembla
 In végl vegliuord concluda,
 Plî che tuts el trembla
 Aparti sezacuda.*

94.

Tenor sia tremblétga
 Stô esser in basat
 E tenor la détga
 Grev buordi sin el stat.

95.

In dî il Segner mava
 Sil quolm dellas olivas,
 Cun ses giuvnals plidiva
 Semèglias bialas, vivas.

96.

Las plontas s'enclinavan
 Tuttas a siu tur,
 Tuttas salidavan
 Il tutpussent Signur.

97.

Mo ina simulava
 E leva buca vér,
 Sidrètg in triembel stava,
 Fagend da nunsaver.

98.

Il Segner aulz' il dèt
 E di encunter triembel:
 „Ti has in quét, loschett,
 Che va pilvê a tgiembel.

99.

Miu maun vul benedir
 Cun grazia e carezia,
 Mâ ti vul buc udir,
 Ti tegnas cun luschezia.

---

* *Populus tremula*, L., Espe.

100.

Ti vul buc salidar —
 Jeu diel tont a ti:
 Ti deies uss tremblar
 Sil *giuvenessendi*."

B.

Quels han vestgiu cun guilas,
 Mantî cun miseroclas...

1.

„Hehé! tgi fa caniala?
 Tgî marcla tont nies dies?
 Danunder vegn garniala?
 Ei dat pilver da gries!

2.

Hehé! tgei toccanaglia!
 Jeu ditg stun buça noda;
 Stô esser scroccanaglia,
 Seglida giud la roda."

3.

„O na ti, tgei savilas?
 Igl ei ils *Verds* che végnan;
 Igl ei ils *Gronds cun guilas*,
 Er els lur til oz tégnan.

4.

Els ein in pau scalorgias,
 Il lur humor aunc glischa,
 Els san aunc far duas storgias,
 Schegè han barba grischa!"

5.

Co 'ls partan ô pischadas!
 Co 'ls taglian grossas talgias!
 Termentas fan risadas,
 Cû tuccan las miscalgias.

6.

Adatg! mirei tgeinin
 Che seglia per la roma!

Igl ei lur harlechin —
Cun vusch sonor' el cloma.

7.

„Hehé! hollâ! adatg!
Tgi égls ha, sa mirar!
Havend paun niev nus fatg
Stovein paner spurlar.

8.

Tutta ord fenestra
Veglia stô farcaglia!
Duvrar per far menestra
Saveis ils tocs da vaglia!

9.

Dentont mo nuot per mal!
Jeu sun in crèt, pulit,
Vî mo cun presa sal
Gizzar vies appetit!

10.

Veseis cheu mias raubas
De fina qualitat!
Jeu diel — senza flausas!
Han buca paritat!

11.

En rascha, largau, terpentin,
En cotgla, fulin, scarvun,
Creosot, benzin, paraffin
Grondissima hai provisiun.

12.

Haï er rabbitschau ina teila
De nossa renomada flanella,
Semèglia en tut alla seida
E nuot a pèr stat a quella!

13.

Filada ord dascharina
Da nossas dunnauns e siras,
Appârti ei medeschina
Encunter malgiugadiras.

14.

Quei clar a vus attèsta
 Miu liser de hermers,
 El ha aunc ferma crèsta
 E ha — *dus tschentaners!*

15.

En auras tont diversas
 Pon ins vegnir lunatics,
 Mâ mai han las adversas
 Podiu mei far rheumatics!

16.

Daplî hai en conduct
 Gronda furnada *paun viez*,
 Nies renomau product
 Dapî temps végl e miez.

17.

Il pur de nossa Nordvegia
 Che maglia adina quest paun,
 A vus avunda perdegia
 La forza de quest graun.

18.

Graun ord secunda scorza
 Dil viez, nies niebel pégn
 E dat in paun de forza,
 Lunschô sul vies, jeu tégn.

19.

Hai er spezialitat
 En guilas pégn per bogns,
 Las dun per caritat,
 Jeu sun in tec de sogns!

20.

Saveis cun quellas guilas
 Er cuser sanadat;
 Darivan da Sibillas,
 Jeu stun per realitat!

21.

Insumma — signurs e damas!
 Oz hai la gronda honor

De far stupentas reclamas
En nossà e Vossa favur.

22.

Oz sai Vus presentar
Mes gronds signurs patruns,
Vi els a Vus numnar,
Ein nobels tuts e buns.

23.

Sin quels bfals dîs primavauns
Fan els sin bien gartètg,
Tont els scô lur dunnauns,
Tier Vus in pign 'spassètg.

24.

Han jer fatg toilette,
Tratg giu las veglias zoclas,
Mess sî scô etichetta
Restnovas miseroçlas.

25.

Veseis, cô '1 vegn lur pign
Cun siu vestgiu spir nuvs,
El ha, mirei, tgei ghign!
El tema gnanc ils lufs.

26.

Ses nuvs ein profezia
'Gl emprem e mo speranza,
Plaunsiu en compagnia
Daventan figliolonza.

27.

El ha barbîs recents
Che sgreflan tgi che tucca,
El ha gizzau ils dents
De sia lada bucca.

28.

Scô enqualin dils miedis
Dadô in pau massivs,
Zuppau ha gronds remiedis
Endenter ses barbîs.

29.

Cû vus veis lavagau
 La aria en câvossa,
 Parenza bein in pau
 A quella della fossa ;

30.

Sentend ins resistenza,
 Volend tier vus entrar :
 Lû quella pestilenza
Nies pign sa bandischar.

31.

Davér, il nies *gianeiver*,*
 Quel va cun pestilenza !
 Ad el, plî fermes ch'il peiver,
 Pô nuot far resistenza.

32.

Siu frétg, schege buc gronds,
 Da gnir madirs el rèda,
 El drova ge dus onns,
 Il bien vul buna pèda.

33.

Buc mo fuss surrogat
 De vossa fava blaua,
 Plitost in megliurat,
 Scô vin ei meglier ch'aua !

34.

Ha èra el mai viu
 Las inslas de Antillas,
 Savens dentont udiu
 Divers scalins de sillas !

35.

El vegn ge importaues
 Da costa Summitschuns,
 Vegn mai sfalsificaues,
 El ei reals e buns.

---

* *Juniperus communis*, L., *gianeiver*, Wacholder.

36.

Rodunda, biala fava
 Che tila sin azur,
 Dal sez solègl barsada,
 Cun ina dultscha mur.

37.

Real caffè alpin!
 Cartei a mi, massèras!
 Cun in aroma fin,
 Scô muossan las fimèras.

38.

Survî beinduras el
 Enstagl dil vegl bubrâdi!
 Jeu sai vus dir che quel
 Ei in stupent vinâdi.

39.

Stoveis 'l etichettar
 Suenter lescha nova,
 Endretg el battigiar
Gianeivrè d'Alpnova!

40.

Cun el vegnir a vitg
 — Ei drova buca dir —
 Vus scheis il vegl amitg,
 Quei spargna in bargir!

41.

Mo ch'er il *niev davènti*
 Vischin de vossa casa,
 Che vus, cû vegn in tènti,
 Haveies el en casa.

42.

Ei ina buna pétga
 Per vossa sanadat
 E nua ch'el sefétga,
 Stô ceder maladat.

43.

Ti lai haver malsogna
 Il num ch'ad ella plai,
 Plitost orsut cavogna
 Il plaz sil qual la schai.

44.

Ne gida ei far dir
 Surtut siu num igl um
 Che tei vul far morir?
 Catsch' fors' il num igl um?

45.

Bia meglier sei sche pèglias
 In ferme e gries bastun
 E ferm cun quel lû strèglias
 Il dies dil nausch poltrun !

46.

In tal turschett e pal
 Per spèrt sdernar malsognas
 Va sî e pain' in tal
 Sin spundas e montognas.

47.

Quellas borlas néras
 Che han colur d'itschal,
 Ellas ein davéras
 Al mal in pum fatal.

48.

Ge, cû la gianevra
 Sebett' en la battaglia,
 Lû trembla, fuî, sczeivra
 Tut mal e va en paglia.

49.

Las borlas lû daventan
 Ballas fulminontas
 Che tucan e dersentan
 Maluras smanatschontas.

50.

Dentont sei clar che vus,
 Sche vus leis far bravuras,

Stoveis vegnir tier nus
E quei a dretgas uras.

51.

Mei pia igl atun
Per borlas de itschal,
Purtei la muniziun
El pign vies arsenal.

52.

Fa èra mal la bèra
Che vus stoveis tucrar,
Cû vus veis dua stèra,
Astgeis vus ge calar!

53.

Stoveis lû buc spargnar
La vossa muniziun,
Podeis cun vies sittar
Spindrar la posiziun.

54.

Vus essas in'armada
De mummas valerusas,
Figeis ina terrada
Cun nauschas contagiusas.

55.

Canuns ein vossas borlas
E catschan 'gl inimitg,
El stô von vossas borlas
Sbrigar en bucca ditg.

56.

La buna cuschaniéra
Er drova la gianeivra
En bein enqual maniéra
Scô grossa, buna peivra.

57.

Baguos per balsamar
E per a sias uras
Las schéttas intschensar
E puolpas savurusas.

58.

Vegn èra d'ina mala
 Fimada — o saprist!
 Ne nuot d'haver ei vala
 En casa il dentist?

59.

Sei buca lunsch plî sabi
 Ils dents de *medegar*,
 Che quorer spèrt tiel fravi
 Per quels schar incassar!“

60.

Mâ uss schei ir il *pign*,
 Els vegnan leu ils *gronds*;
 Dals gronds talents dil pign
 Concluder sas sils gronds.

61.

Quels han giganta membra,
 Lur pass va sfrachigiond;
 Von quel la tiara trembla,
 Sut el va sesbassond.

62.

Han fatscha d'Indianers,
 Vestgiu de catschadurs,
 Queissas d'Africaners
 E bratscha scô ils purs.

63.

Scô in ossus basat
 Che ei daditg in vieu,
 Cun malsegir sbargat
 S'avonza cheu il *Tieu*.*

64.

Sper el, losch enamiez,
 Persuna principala,
 Va loschamein il *Viez*,*
 En mondur' plî clara.

---

* *Pinus silvestris*, tieu, Föhre.
Abies pectinata, viez, Weißtanne.

65.

Scô ornament dil calisch
 Dil niebel triumfirat,
 Sbargatta er il *Larisch* *
 Cun tshéra de bagat.

66.

Persuls lai dar perucca
 'Gl atun cû ei seccada,
 Mintg'onn vegn ord la trucca
 Nieverda; renovada.

67.

Tschels salvan la frisura
 Silmeinz siat onns entirs,
 Duvrond els mai tinctura,
 Han els cavels plî dirs!

68.

Tieu ha stgiers, liunghetts,
 A *pèr* van en rudî,
 Viez plî quorts, clarets,
 Cun pètgens bein scarplî.

69.

Els han cun finas scalgias
 Cuvrétg il tèt-g-caplutta,
 Vestgiu cun brinas talgias
 Scadina giuvna tshutta.

70.

Viez catscha sia nuorsas
 Egl *ault*, vul ir sî prada,
 Tieu *penda* sias buorsas,
 El ei per la scargada. — *

71.

Per complenir il diember,
 Davos vegn in turist,
 Igl ei signur de *Schiember*, *
 Celeber alpinist.

---

* Pinus Larix, larisch, Lärche.

Las miscalgias dil viez, stattan sidretg, quellas dil tieu pèndan.

* Pinus Cembra, schimber, Arve.

72.

Quel ge ha perscrutan
 Las pézzas della Flora,
 El tut ha registrau
 E nuot ha el schau ora.

73.

Perquei ha el fitgau
 Schî mintgamai *tschunc* plémas
 Entuorn siu tgau studiaiu,
 El tschontscha tut en rémas.

74.

Davos las sias squamas
 Ch'el drova scô tastgettas,
 Ins anfla bunas mammas,
 Zuppadas en nuschettas.

75.

Quellas ein grassettas,
 Qualitat sublima,
 Ston vegnir bunettas
 En schî migeivel clima!

76.

Sâ, sche las citronas
 Carschessen en grond diember
 En quellas aultas zonas,
 Che plaîn schî bein al schiember?

77.

Savens quel serabétscha
 Alpinas sin tessaglias
 E tschènta la rabétscha
 Profundas sur sfendaglias.

78.

El mira mo riend
 Giu en profunditats,
 Culs auters discurrend
 Sur lur rivalitats.

79.

Fan ir bugen en roclas
 La bova de lavina

Per els vul quei dir zoclas
 Scarpar giud dascharina.

80.

Els san cun far dèt crutsch
 Spuentar las muntanialas,
 Scô solver al camutsch
 Lur barba dat duas nialas.

81.

Els han aunc conoschiu
 Il Pascha Capricorn,
 E lû morir han viu
 Igl ultim capricorn.

82.

Els han tenu sil dèt
 E senza resentir
 Savens il tschessbarbett,
 Mâ el puspei schau ir.

83.

Din temps entuorn miraglia
 Avon lur stgiras tuors
 Campava la sbieraglia
 De razza luf ed uors.

84.

Enqual brav scadenatsch
 Han fatg cun igl unviern,
 Tratg ô la barba glatsch,
 Mâ èra piars in tgiern.

85.

Havend els absolviu
 La liunga scola aulta,
 Han els in art empriu,
 Mâ buc de truschamaulta.

86.

Els passan els vistitgs
 Els nobels de artists,
 Els van atras ils vitgs
 E fan ils heradists.

87.

Cul lenn, schî bials, cotschnauns,
Magnific marmoraus,
Baghegian pigns Milauns,
Lur art ei renomaus.

88.

Tablegian en castials
Las stivas per baruns,
Lur num ei amicals
En tiara dils Grischuns.

89.

Tschentond la necropola
De lur atgna schlatta,
Fundeschan metropola
Per outra nobla schlatta.

90.

Bia nobels cavaliers
Leu stavan dispettond,
Beinduras èra sbiers,
Giugond e poculond.

91.

Leu scadenavan spadas,
Glischavan las corazzas,
Vegnevan enqualgadas
Fendidas las cavazzas.

92.

Mâ leu er operavan
Matronas venerablas,
Il glin, il fin, filavan
Dunschalas schî amablas.

93.

Ed ellas giu tondevan
La launa della tschutta,
Ellas surcusevan
Antipendi per caplutta.

94.

Ellas èr tagliavan
Or réstî per ils orfens,

Ellas èr turschavan
Furnada paun pils orfens.

95.

Bargevan ed uravan
Pils babs e per ils spus,
Cû quels ô cavalcavan
Tier harnischs prigulus.

96.

Ellas salidavan
Cun maun schî grazius,
Cû 'ls cars lû returnavan
A casa glorius.

97.

Buc pauc lû scadenavan
Cuschinas, tgaminadas,
Sur flommas sebarsavan
Las tscharvas engarschadas.

98.

Las meisas lû schemevan
Sut ils vischals de zinn,
Mâ quels dabot perdevan
Lur bien contegn, il vin.

99.

Las printgas resonavan
En laud della victoria,
Las stivas seornavan
Cun verds tschupials de gloria.

100.

In diember trubadurs
Sunavan e cantavan,
E gnanc quels cantadurs
Il vin in tec spargnavan!

101.

Quei tut ha viu, udiu
Nies schiember ella preit
E gleiti survegniu
Vess sez in pau la seit.

102.

El sez ha raquintau,
 Ad el savein nus crer,
 El ei in um tschentau
 E quei ch'el di, ei ver.

103.

El tschontscha scô in cudisch
 Ch'ei screts sin pergament,
 Tier el hai dau lās dudisch,
 Siu plaid ha fundament.

104.

Ha scret in toc historia
 El cudisch tablegiau,
 Tenî el en memoria,
 El bein ha meritau. —

105.

Ed ussa 's el vargaus
 Il prenci-pégn, il schiember,
 Mâ el vegn compignaus
 Da *truscals* en grond diember.

* * *

106.

Quels fan da serviturs,
 Suenter van trottond,
 En laud de lur signurs
 Van legramein cantond.

107.

Ils *Truscals* ein altists,*
 Sopran fa *Dascharina*,
 Tuts contan scò solists
 Cun vu'sch sonor e fina:

108.

„Veseis ils nos herox,
 Co 'ls van leu a cavagl?
 Quels ein gleiti tocs,
 Udis il lur sunagl?

---

* Gaistännli, Gaisförelî.

109.

Mâ els van èr sur mar,
 Han discuvrétg las navs;
 Tgei lesses pomai far,
 Sch'els dessen buc las travs?

110.

Nu' fussen casas brinas,
 Las caras dil Grischun,
 Sch'ei vess mai dau neginas
 Miscalgias el Grischun?

111.

Cun vus han els fatg bien,
 Cû fuvas pigns affons,
 Mess vus savens en sien
 Cun ils emprems ballons!

112.

Puspei fan bien cun vus,
 Cû vegn la liunga sien,
 Els dattan ge a vus
 Davos vestgiu schî bien!

113.

Nos gronds ein er nudai
 El cudisch de historia,
 Els fuvan ge curclai
 Da vegl enneu cun gloria.

114.

Els eran consecrai
 A Neptun, diu de mar,
 Vegnevan ge duvrai
 Per domignar la mar.

115.

Cû Corinth celebrava
 Ses giucs schî glorijs,
 Da nus ins empristava
 Ils matgs victorius.

116.

Ils Romans tschentavan
 Nus guardia sper la bara,

Ils Germans duvravan
Nus auters per altara.

117.

Speronza dils pagauns,
Ell'ei lû vegnida
Plî tard tier ils christgauns
Entira, complenida.

118.

Vus nus tschenteis sil tètġ
De vossa casa nova,
Nus rebattin camètġ,
Cû in ureci mova.

119.

Sur sava della spusa
Stendis nossa verdur,
Per render plî pompusa
Ad ella la honor.

120.

Porta triumfala,
Adina en verdur,
Speronza immortala
Che lai mai dar la flur.

121.

Per nus ell'ei medaglia,
Che vein da Diu, nies rètġ,
Ell'ei sia pagaglia
Per 'ver ad el dau tètġ.

122.

Cû 'l Segner sin viadi
Fuv' per sontgas Pastgas,
Nus vein tier in stempradi
Aviert sur el las frastgas.

123.

Cheu ha 'l siu maun alzau
E ha nus benediu;
Da lû vegn conservau
A nus il verd vestgiu.

124.

La nossa sort plî sontga
Perquei vegn da *Nadal*:
Lû essan plonta sontga
Che porta dultsch regal.

125.

En sia terlischur
Lû porşcha *nies pigniel*
A vus la *biala flur*,
Vegnida giu da tschiel."

(Continuaziun suonda.)

